

מפא דמון
PARKING LOT
MIZPE RAMON

נחל גזנימ
WADI GEVANIM

עין סהרונים
להולכי רגל בלבד
'EN SAHARONIM
PEDESTRIANS ONLY

Autiomaan TAI

Negevin autiomaassa riittää polkuja niin patikoijille kuin jeepeillekin.

KAA

Eilatın matkalaisen ei kannata jättää väliin upeaa punaista kanjonia.

Kivenheiton päässä Israelin lomaparatiisista, Eilatista, alkaa aivan toisenlainen seikkailu. Punainenmeri vaihtuu hiekkaan ja koristeellisiin vuoriin. Karun maiseman keskeltä löytyy rikas luonto.

Herätyskello soi aikaisin. Aivan liian aikaisin. Herään pilkkopimeässä ja haluan palata sänkyyn – vielä muutamaksi tunniksi pehmeään hotellin sänkyyn. Tämä on viimeinen yö mukavuuksien parissa.

Mutta luontoni ei anna periksi. Haluan nähdä Makhtesh Ramonin kuuluisan auringonnousun, eikä aurinko odottele.

Näköalapaikalta avautuu Makhtesh Ramonin huima näkymä. Punainen kajo le-

Makhtesh Ramonin näköalapaikalta avautuu huikea mieleenpainuva maisema.

vittäytyy alapuolellani olevien kraatereiden ja vuorten päälle. Suurimman kraaterin kokoa on vaikea käsittää – sen pituus pelkästään on 40 kilometriä.

Vuoren reunalla

Uni karisee silmistä viimeistään silloin, kun hyppään valjaisiin ja katson reunalta alas. Pelko meinaa tulla noviisin puseroon, mutta päätän luottaa oppaaseen. Astun takaperin reunan yli ja lähden laskeutumaan jyrkkää seinää alas.

Pian pelko muuttuu iloksi. Ihailen aurin-gonnousua ja hulppeita maisemia aivan uudesta perspektiivistä.

Makhteshia kutsutaan usein kraateriksi, tosin virheellisesti. Vaikka luonnonmuodostelma kraateria muistuttaakin, kertoo oppaamme **Nadav** sen syntyneen ihan muulla tavalla kuin meteoriitin putoamisesta – eroosion avulla.

Kun vesi huuhteli maaperän mineraaleja, aiheutti se kallioiden haurastumista. Kiven sisään muodostui käytäviä, jotka ajan kuluessa romahtivat ja synnyttivät kraaterin pohjia.

Israelissa on viisi tällaista muodostelmaa, joista Ramonin makhtesh on suurin ja kuuluisin. Heparankielisestä makhtesh-sanasta on tullut virallinen geologinen termi ilmiölle ja siinä riittääkin matkaajalle opettelemista, sillä kh-äänne lausutaan kurkusta.

Eli ei muuta kuin karistamaan kurkkua!

Harvinainen vieras

Kahdeksan maissa on aika pitää tauko ja kahvit juodaan jättimäisen akasian alla. Oppaamme kaivaa auton perästä retkikeittimen ja pian turkkilaisen kahvin aromit valtaavat ilman.

Negevin autio-
maassa on hyvät
kiipeily- ja laskeu-
tumismahdolli-
suudet.

Israelilaiset rakastavat ruokaa. Törmäsimme vaellusreitillä syntymäpäiväpiknikillä olevaan joukkoon, jotka tarjosivat anteliaasti kylmää juotavaa.

Akaasiat viheröivät ympäri vuoden autio-
maassakin.

Paras aika matkustaa Negevin alueelle on loppukeväästä, kun yöt eivät ole enää niin kylmiä, mutta aurinko ei vielä korvenna päivisin.

Aamiaiseksi mutustelen sämpylää, oliiveja ja fetaa muistuttavaa bulgariaista juustoa.

Akasian suojissa voisi ottaa vaikka päiväunet, niin hyvän varjon se autiomaan kuljalle antaa.

Oppaamme kertoo, että akasia on siitä erikoinen puu, että sen juuret levittäytyvät laajalle alueelle samalla, kun ne ulottuvat syvälle maaperään. Autiomaan ihme pärjää myös nälkävuosina: silloin se ei vain tuota vuosirengasta. Joten esimerkiksi 15 renkaan puu voi olla todellisuudessa vaikkapa 150 vuotta vanha.

Kierrämme makhteshin pohjaa maastoautolla. Karu luonnon keskeltä löytyy pieniä ihmisiä. Sade saa luonnon viheriöimään myös autiomaassa ja maan alta nousee toinen toistiaan kauniimpia kukkasia.

Paras aika matkustaa Negevin alueelle onkin loppukeväästä, kun yöt eivät ole enää niin kylmiä, mutta aurinko ei vielä korvenna päivisin. Talvellakin voi retkeillä, mutta silloin on syytä tietää mitä tekee, sillä rankkasade aihe-

uttaa myös maanteillä isoja tulvia, jotka voivat viedä jopa auton mennessään.

Kuka pelkää skorpionia?

Mutta nyt loppuu autosafari ja on aika ottaa reput selkään. Moni tulee Makhtesh Ramonin alueelle maastopyöräilemään, mutta minä luotan jalkapattikkaan.

Be'erotin pysäköintialueella saa leiriytyä ja laitan teltan pystyyn sinne. Ruuhkaa ei ole – israelilaiset retkeilevät enimmäkseen kesäkuukausina – ja saan valita paikkani ihan itse.

Hyvällä kelillä voisi autiomaassa nukkua myös taivasalla, mutta ajatus makuupussiin keskellä yötä luikertelevasta skorpionista on minulle liikaa, vaikkakin epätodennäköinen, kuten paikallinen beduiiniopas **Younes** muistuttaa.

Sen verran hänkin kehottaa varautumaan autiomaan asukkeihin, että tarkistaa jalkineet ja ravistelee ne ylösalaisin aina aamuisin. Skorpionin pistos on kivulias, vaikkei se kuolettava ▶

Retkelle Eilatista

Makhtesh Ramon: retkiä ja laskeutumista, www.adamse-la.com

Be'erot camping: beduiinitelttoja, piknikpöytiä. Omaa telttaa ei välttämättä tarvitse, sen voi vuokrata paikan päältä, samoin makuupussin ja patjan. Leiriytyminen noin 11 €/henkilö/yö, teltan vuokra noin 16 €/yö (sisältää patjan), makuupussivuokra noin 2 €/yö. Kioskista saa alueen retkeilykarttoja, jotka maksavat noin 20 euroa. Kartat ovat ainoastaan heprean kielellä. Pyydä, että henkilökunta merkitsee paikat karttaan. Sen jälkeen suunnittaminen on helpompaa. Varaukset: +972-(0)8-6280404, savit@npa.org.il

Eilatin lintupuisto: <http://eilat-birding.blogspot.co.il>

Kuollutmeri: matkan voi tehdä vuokra-autolla tai bussilla. Bussit ovat edullisia ja kulkevat yleensä hyvin aikataulussa.

Mt. Salomon (Har Shlomo): noin vartin ajomatkan päässä Eilatista. Taksi maksaa noin 10-15 €/suunta. Pyydä taksi-kuskin numero paluumatkaa varten, kesto 3-4 tuntia. Hyväkuntoiselle.

Red Canyon: noin 20 minuutin ajomatkan päässä Eilatista. Polku kulkee kanjonissa, jossa kallioseinämät ovat kuin maalauksia eri värisine raitoineen ja kuvioineen. Patikkareitti ei ole vaikeakulkuinen, mutta muutaman kerran polulla pääsee kiipeämään/laskeutumaan metallisia askelmia pitkin. Kesto noin tunti.

Timnan puisto: noin 30 kilometrin päässä Eilatista pohjoiseen. Helpoiten retki onnistuu vuokra-autolla, sillä puiston nähtävyydet sijaitsevat toisinaan usean kilometrin päässä toisistaan. Kuuluisin niistä on Salomon pilarit. Puolen päivän retki, www.parktimna.co.il, +972-(0)8-6316756

Lisätietoa: Eilat tourism information center, Arava roadin ja Yotam boulevardin risteyskesä, +972- (0)8-6372111, www.readseailat.com

Mökkimajoitusta: www.carmeyavdat.com

Viimeiseksi yöksi sallitaan vähän luksusta. Soma autiomaamökki oli varustettu kaikilla mukavuuksilla.

Makaan riippumatossa, suljen silmäni ja kuuntelen vuorilta kantautuvaa sakaalien ulinaa.

Yrttitee kuuluu autiomaan aamiaistaukoon.

olisikaan. Tappavaa myrkyä on vain kellertävässä skorpionissa.

Younesilla on pieni museo autossaan: eläinten ja kasvien fossiileja. Yhdessä on näkyvissä selkeä skorpionin fossiili.

- Aavikko on täynnä ihmeitä kun osaa vain katsoa oikein.

Younes muistuttaa, että autiomaan eläjät, skorpionit, käärmeet ja muut eläimet, kuuluvat sinne ja niitä harvoin edes kohtaa: ne menevät karkuun ihmistä ja uhkaavat vain jos niitä uhataan.

- Kuljin koko lapsuuteni aavikolla paljain jaloin ja huomaatko, vieläkin henki pihisee, Younes nauraa ja kertoo, että sai ensimmäiset kenkensä vasta teini-iässä.

Hän sanoo, että pystyy pitämään elävää skorpionia kädessään ilman, että se puree häntä. Sitä pitää vain pitää oikein pään takaa kiinni niin, ettei se voi pistää. Younes kääntää kiviä ja etsii sopivaa ehdokasta.

Younes neuvoo miten kivi käännetään oikein. Sitä ei saa kääntää varomattomasti reunaan, sillä silloin alla piileskelevä skorpioni tai käärme voi pistää. Minä vakuutan, että uskon kaiken ilman näytöstäkin ja toivon, että skor-

Red Canyonin punasävyisten pilarien ja luolien koristelemassa solassa riittää ihmettelemistä.

pionit ovat juuri nyt tipotiessään.

Istumme iltaa nuotion äärellä ja ihailen vinksallaan keikkuvaa kuuta: näillä leveysasteilla se näyttää olevan selällään. Missään ei tähtitaivas ole kirkkaampi kuin autiomaassa.

Karavaanien jalanjäljissä

Aamulla lähdän seuraamaan ikivanhaa suitsuketietä. Gazan satamaan Jemenistä kulkenutta reittiä ovat kulkeneet isot karavaanit kameleinen jo tuhansia vuosia sitten.

Saan kulkea yksin mietteissäni myös Unescon maailmanperintökohteeksi valittua tietä, josta 150 kilometriä kulki aikoinaan Israelin puolella. Mineraalikerrokset ja kupari muodostavat kallioon taideteoksia, jotka ovat ilahduttaneet varmasti myös hajuvesi- ja mauste-kauppiaita.

Polku kulkee välin kanjoneissa, välin maastoautolle sopivaa tiepohjaa pitkin. Se on merkattu oman merkinnän lisäksi sini-valko-oranssein merkein, joka kertoo sen olevan osa Israelia halkovaa, Israel National Trailia.

Monipuolisissa maisemissa kulkeva polku on kuulemani mukaan huippuhieno, mutta 1000 kilometriä pitkä vaellus vaatii toisen pyhän maan keikan.

Aavikolla voi telttailun lisäksi myös mökkeillä. Suuntaamme parin päivän vaeltamisen jälkeen Carmei Avdatin farmille.

Tällaisia pientä luksusta tarjoavia paikkoja on Negevin autiomaassa yhä enemmän. Moni Keski-Israelissa asuva uraihminen saa kiireisestä kaupunkielämästä kyllikseen ja tekee elämänmuutoksen perustamalla aamiaismajoitusta tarjoavan maatilan keskelle aavikkoa.

Viiniviljelystä on tullut suosittua Negevissä, sillä autiomaailmasto tarjoaa viinirypäille otolliset olosuhteet.

Myös meidän isäntäperheellämme on viinivilja ja saammekin tutustumiskierroksen sekä

viininmaistajaiset heti alkajaiseksi. Kolmen ruokalajin päivällinen tuodaan suoraan mökin terassille ja se tuntuu kylvyn jälkeen yllätykseltä.

Makaan jälkiruoan jälkeen riippumatossa, suljen silmäni ja kuuntelen vuorilta kantautuvaa sakaalien ulinaa. ✕

Muista autiomaassa

1. Vesi on elintärkeää. Varaa vettä vähintään litra/tunti. Selvitä, mistä saat vesi- ja ruokatäydennystä.
2. Muista tukevat jalkineet, jotka suojaavat jalkoja.
3. Kulje merkityillä poluilla, hanki alueen retkeilykartta.
4. Varustaudu huivilla tai hatulla, aurinkovoiteella ja aurinkolaseilla.
5. Ota mukaasi ensiaputarvikkeet.
6. Älä unohda lämpimiä vaatteita. Kerros-pukeutuminen toimii autiomaassakin. Aavikon yöt voivat olla kylmiä.

KIRKKAASTI PAREMMAT.

Tehokkaimmat LED-valaisimet

TK32 RGB Hunting

Käyttäjien mielestä paras metsästysvalo. Kantomatkai huikea
400 m/900 lm. SH 109 eur.

UUSI

E41 Premium

Tehokkain ja samalla pienin AA-paristoilla toimiva valotykki. Valoteho 1000 lm. SH 75 eur.

HL55 Trailblazer

Kestävä rakenne, Paras vesitiiviys, suuri 900 lm valoteho. SH 69 eur.

HP15 Premium

"Valoteho, kantama ja akunkesto huippuluokkaa. Erityisen hyvä talvikäyttöön". SH. 79 eur.

ERA
10/2014

KATSO VOITITKO?

Syötä koodi **F3N1X** sivulla:
fenixvalaisimet.fi

FENIX

Katso lähin jälleenmyyjäsi tai tilaa verkosta
www.fenixvalaisimet.fi

Lisätiedot: Fenix Nordics, 014-337 9460